

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	23 IONAWR 2017
PWNC:	TREFNIADAU CYLLIDO AR GYFER YSGOLION NEWYDD
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD H E JONES
PENNAETH GWASANAETH:	MARC JONES
AWDUR YR ADRODDIAD: RHIF FFÔN: E-BOST:	R ARWYN HUGHES 01248 751894 Arwyn.Hughes@ynysmon.gov.uk
AELODAU LLEOL:	Amherthnasol
A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau	
<p>Lluniwyd y Polisi Ariannu Teg cyfredol pan gyflwynwyd y drefn o ddirprwyo cyllidebau i ysgolion yn y 1990au cynnar ac nid yw wedi newid fawr ddim ers hynny. Nid yw'n darparu ar gyfer y sefyllfa gyfredol pan fo nifer o ysgolion yn cau ac un ysgol newydd yn agor yn eu lle. Mae'r argymhellion canlynol yn cynnig ffordd o ddelio â materion sy'n ymwneud ag ariannu ysgolion newydd yn y flwyddyn gyntaf a'r blynyddoedd dilynol, delio gyda chronfeydd wrth gefn a delio gyda'r costau unwaith ac am byth sy'n codi o'r newidiadau.</p> <p>Argymhellion</p> <ol style="list-style-type: none"> Yn y flwyddyn gyllido gyntaf, gosod cyllidebau ar gyfer unrhyw ysgolion sy'n cau neu ysgolion newydd sy'n eu holnu, a hynny'n seiliedig ar ddyraniad cyllidebol yr ysgolion cyfredol ar gyfer blwyddyn lawn, ac yna rhannu'r cyfanswm rhwng yr ysgolion sy'n cau a'r ysgolion newydd sy'n cymryd eu lle, yn seiliedig ar ddyddiadau cau neu agor pob ysgol. Diwygio'r Polisi Ariannu Teg, er mwyn caniatáu trosglwyddo unrhyw warged cyfun sydd gan yr ysgolion sy'n cau i'r ysgol newydd sy'n cymryd eu lle, hyd at y trothwy o £50,000 ar gyfer y sector Cynradd / £100,000 ar gyfer y sectorau Uwchradd ac Arbennig neu 5% o ddyraniad cyllidebol yr ysgol sy'n olynu. Trosglwyddo i'r gyllideb Addysg Ganolog unrhyw warged sydd dros £50,000 / £100,000 yn yr ysgolion sy'n cau, neu sy'n uwch na 5% o ddyraniad cyllidebol yr ysgol newydd, a hynny er mwyn talu am gostau trosiannol yn y flwyddyn gyntaf. Pan geir arbedion refeniw yn sgil cau ysgolion a sefydlu un ysgol newydd arall yn eu lle, bydd unrhyw arbediad refeniw yn cael ei dynnu o gyllideb ddirprwyedig gyffredinol yr ysgol fel cyfraniad i'r cynnydd yn y costau cyllido cyfalaf sy'n deillio o'r buddsoddiad yn yr ysgolion newydd. Bydd unrhyw bwysau Diogelu Cyflog yn cael eu tynnu o'r arbediad refeniw uchod (pwynt 4). Dylai'r cyflog cyfartalog ar gyfer yr ysgol newydd gynnwys unrhyw bwysau o ran diogelu cyflogau. Bydd yr ysgol newydd yn gyfrifol am dalu'r costau diogelu cyflogau. Unwaith y bydd y diogelwch cyflog wedi dod i ben, bydd yr arbediad hwn hefyd yn cael ei dynnu o Gyllideb Ddirprwyedig yr ysgol. 	
B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?	
Amherthnasol	

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?	
Mae'r mater hwn wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.	
CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?	
D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?	
DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori? Beth oedd eu sylwadau?	
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)
4	Adnoddau Dynol (AD)
5	Eiddo
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)
7	Sgriwtini
8	Aelodau Lleol
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill
E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)	
1	Economaidd
2	Gwrthdodi
3	Trosedd ac Anhrefn
4	Amgylcheddol
5	Cydraddoldebau
6	Cytundebau Canlyniad
7	Arall
F - Atodiadau:	
<ul style="list-style-type: none"> Atodiad A – Trefniadau Cyllido ar gyfer Ysgolion newydd 	
FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):	
Trefniadau Cyllido ar gyfer Ysgolion newydd	

TREFNIADAU CYLLIDO AR GYFER YSGOLION NEWYDD

1. Rhagarweiniad

- 1.1 Mae'r Awdurdod rhan o'r ffordd drwy Raglen Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain ar gyfer Ysgolion Band A.
- 1.2 Cymeradwywyd yr Achosion Busnes Llawn ar gyfer Ysgol Cybi ac Ysgol Rhyd Y Llan ar 20 Gorffennaf 2015 a 30 Tachwedd, 2015 yn y drefn honno.
- 1.3 Mae'r Achosion Busnes Llawn uchod wedi arwain at gau chwe Ysgol Gynradd o fis Awst 2017, gyda'r disgyblion yn cael eu trosglwyddo i'r ddwy ysgol newydd o ddechrau'r flwyddyn ysgol newydd ym mis Medi 2017.
- 1.4 Nid yw'r Polisi Ariannu Teg wedi newid ers nifer o flynyddoedd. Mae angen adolygu'r polisi i sicrhau ei fod yn addas i'r diben, yn enwedig ar gyfer trefniadau fel yr uchod.
- 1.5 Yn y misoedd diwethaf, bu trafodaethau rhwng y Gwasanaethau Addysg a Swyddogaeth Adnoddau ynghylch y trefniadau ariannu ar gyfer ysgolion sy'n cau ac ysgolion newydd. Mae'r prif bwyntiau i'w hystyried wedi eu crynhoi isod.

2. Ariannu Ysgolion

- 2.1 Mae pob ysgol yn derbyn ei dyraniad cyllidebol ar gyfer flwyddyn ariannol ar sail y Fformiwla Ariannu Ysgolion. Mae'r fformiwla ariannu'n seiliedig i raddau helaeth iawn ar niferoedd y disgyblion ar gofrestr yr ysgol yn y mis Medi blaenorol.
- 2.2 Gan nad oes modd rhagweld gyda sicrwydd faint o ddisgyblion fydd yn mynd i'r ysgolion newydd, cynigir ar gyfer y flwyddyn ariannol gyntaf, h.y. 2017/18 yn achos Ysgol Cybi ac Ysgol Rhyd y Llan, ein bod yn cyfrifo beth fyddai'r dyraniad cyllidebol am flwyddyn lawn i'r chwe ysgol gyfredol, a dyrannu 5 / 12 o'r cyfanswm hwn i'r ysgolion hynny (i ariannu'r cyfnod o Ebrill - Awst), a dyrannu 7 / 12 o'r cyfanswm hwn i'r ysgolion newydd (i ariannu'r cyfnod o fis Medi i fis Mawrth). Efallai y bydd angen addasu'r dyraniad ar gyfer llinellau penodol yn y cyllidebau megis costau Ynni, a hynny fel bod mwy o'r arian yn cael ei dargedu tuag at fisoedd y gaeaf.
- 2.3 Yn ail flwyddyn ariannol yr ysgol (2018/19), bydd yr arian yn cael ei ddyrannu ar sail y fformiwla ariannu ysgolion (yr un fethodoleg â phob ysgol arall). Gall hyn arwain at newid sylweddol yn dyraniad cyllidol yr ysgolion o flwyddyn 1 i flwyddyn 2. Bydd pob ysgol yn cael gwybod am y gostyngiad posib yn y cyllid ym flwyddyn 2.

3. Costau Ychwanegol

- 3.1 Mae sefydlu ysgol newydd yn debygol o arwain at gostau na chyllidebwyd ar eu cyfer yn y 3 blynedd cyntaf. Mae'r costau hyn yn cynnwys: Penodi Pennaeth cyn y dyddiad y mae disgyblion yn cael eu cofrestru yn yr ysgol, costau diogelu cyflog i swyddogion sydd wedi gweld eu cyflogau'n gostwng, a rhai costau gyda'r adeiladau yr ydym wedi eu cau, hyd nes y ceir gwared arnynt.
- 3.2 Bydd costau sy'n ymwneud â'r Pennaeth a'r costau sy'n gysylltiedig ag eiddo'n cael eu hariannu gan y Gwasanaeth Addysg (gweler paragraff 4 isod). Gwneir darpariaeth ar gyfer y costau diogelu cyflogau yn y fformiwla cyllido ysgolion (gweler paragraff 5 isod).

4. Balansau Ysgolion

- 4.1 Mater i ddisgresiwn yr Awdurdod Lleol yw sut i drin balansau pan fo ysgolion yn cau a phan fo ysgol arall newydd yn cael ei sefydlu yn eu lle. Ar hyn o bryd, dywed Polisi Ariannu Teg Ynys Môn:

"Pan fo ysgol yn cau bydd unrhyw falans (gwarged neu ddiffyg) yn dychwelyd i'r AALI; ni fydd yn cael ei drosglwyddo fel balans i unrhyw ysgol arall, hyd yn oed os yw'r ysgol yn olynnydd i'r ysgol sy'n cau".

Fodd bynnag, byddai gweithredu'r cymal fel mae'n sefyll ar hyn o bryd yn arwain at sefydlu ysgolion newydd heb fod unrhyw gronfeydd wrth gefn ar gael iddynt pe baent yn wynebu pwysau costau ychwanegol ym mlwyddyn 1. Trafodwyd y mater mewn cyfarfod diweddar o'r Fforwm Cyllid Ysgolion a chytunwyd yn gyffredinol i'r newid y bwriedir ei wneud.

Argymhellir bod y cymal yn cael ei newid i ddweud:

"Pan fydd ysgolion yn cau ac ysgol newydd yn agor yn eu lle fel ysgol olynnydd, bydd gwarged cyfun yr ysgolion sy'n cau, hyd at y lleiaf o £50,000 (Cynradd) / £100,000 (Uwchradd ac Arbennig) neu 5% o gyfran gyllidebol yr ysgol newydd, yn trosglwyddo i'r ysgol newydd olynnydd honno. Bydd unrhyw ddiffyg neu warged dros ben y trothwyon hyn yn dychwelyd i'r AALI. Cyfyngir y defnydd o falansau Ysgolion yn y 12 mis cyn y bydd unrhyw ysgol yn cau. Bydd angen cymeradwyaeth y Pennaeth Gwasanaeth Dysgu Gydol Oes a'r Swyddog Adran 151 i ddefnyddio balansau ysgol yn y cyfnod o 12 mis cyn cau'r ysgol".

Gall hyn ganiatáu adnoddau ychwanegol i ysgolion newydd, sef adnoddau y gellir eu defnyddio tuag at ariannu unrhyw gostau ychwanegol na chyllidebwyd ar eu cyfer ac a all godi o sefydlu ysgol newydd.

- 4.2 Bydd unrhyw falansau ysgolion uwchben y £50,000 neu'r trothwy 5% yn dychwelyd i'r AALI. Cynigir bod y cyllid hwn yn cael ei ailddyrannu i'r Gwasanaeth Addysg Canolog. Bydd y Gwasanaeth Addysg Canolog yn defnyddio'r cyllid hwn i dalu am gostau trosiannol: penodi Pennaeth yn gynnar cyn y dyddiad y mae disgyblion yn cael eu cofrestru i'r Ysgol, costau sy'n gysylltiedig â'r cyfuno ac unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â'r eiddo yn yr ysgolion sydd wedi cau.
- 4.3 Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, bydd angen gwerthuso sut y mae'r cyllid a ddyrannwyd i'r Gwasanaeth Addysg Canolog yn cymharu â'r costau trosiannol a dalwyd mewn gwirionedd (cost Pennaeth a chostau eiddo). Bydd angen gwneud penderfyniad ynghylch a oes angen arian ychwanegol, neu a oes angen craffu peth arian yn ôl / clustnodi peth arian ar gyfer prosiectau Ysgolion yr Unfed Garrif ar Hugain yn y dyfodol.

5. Arbedion Cyllidebol

- 5.1 Pan fo ysgolion yn cau ac ysgol newydd yn agor yn eu lle, mae hynny'n debygol o arwain at arbedion refeniw yn y gyllideb a ddirprwywyd i'r ysgol. Bydd unrhyw arbediad refeniw yn cael ei dynnu o'r Gyllideb Ddirprwyedig gyffredinol yn y flwyddyn ar ôl agor yr ysgol newydd.
- 5.2 Wrth amcangyfrifo'r arbediad refeniw, bydd y pwysau ychwanegol yn sgil ariannu unrhyw gostau diogelu cyflog yn cael eu hystyried. Wrth ddirprwyo cyllideb i'r ysgol newydd, cynigir y dyllid cynnwys costau unrhyw bwysau diogelu cyflogau wrth gyfrifo'r cyflog cyfartalog ar gyfer yr ysgol newydd a bydd hyn yn cynyddu'r cyllid a dderbynnir drwy'r fformiwla ddyrannu. Yna, bydd y costau diogelu cyflog yn cael eu talu gan yr ysgol newydd, er y derbynnir na fydd y costau diogelu cyflog gwirioneddol yn cyfateb yn union i'r swm a ddyrannwyd drwy'r fformiwla.
- 5.3 Yn y flwyddyn ariannol ar ôl i'r costau diogelu cyflog ddod i ben, bydd y cyllid hwn hefyd yn cael ei dynnu o'r gyllideb a ddirprwywyd er mwyn dod â lefel yr arbedion yn ôl i'r lefel yn yr achos busnes gwreiddiol.